

Scenariusz lekcji: Ławnik – sędzia społeczny. Zadania i cele

Skrócony przebieg lekcji: Na początku lekcji witasz się z uczniami i przedstawiasz, mówiąc, że jesteś ławnikiem – sędzią społecznym. Następnie rozdajesz uczniom, podzielonym na czteroosobowe grupy, schemat sali sądowej do uzupełnienia podpisami postaci występujących podczas rozprawy. Po wykonaniu zadania wspólnie na forum omawiacie poprawne odpowiedzi. Kolejnym etapem jest wypełnienie tabeli, w której do konkretnych kategorii spraw należy przypisać podane przykłady. Po zakończeniu pracy uczniów podajesz prawidłowe odpowiedzi i dodajesz, w których z tych spraw orzekają ławnicy. Na zakończenie opowiadasz więcej o swoim doświadczeniu jako ławnik i pokazujesz uczniom psychozabawę „Czy nadaję się na ławnika?” w formie quizu, który wypełniają na swoich telefonach.

Przedmiot: WOS / Edukacja obywatelska / Godzina wychowawcza

Czas: 45 minut

Poziom: klasa 8 szkoły podstawowej, szkoła ponadpodstawowa

Wprowadzenie (3 minuty)

1. Przywitaj się z uczniami.
– „Dzień dobry, nazywam się ... i jestem ławnikiem, czyli sędzią społecznym. Dzisiaj opowiem Wam trochę o mojej roli w sądzie i o tym, dlaczego obywatele zasiadają w składach sędziowskich.”
2. Krótkie pytanie aktywizujące:
– „Czy ktoś z Was był kiedyś w sądzie albo widział rozprawę w filmie? Kto pamięta, kto zasiada w sali sądowej?”

Ćwiczenie 1 – Układ sali sądowej (7 minut)

1. Podziel uczniów na czteroosobowe grupy.
2. Rozdaj im schemat sali sądowej (**Karta pracy nr 1**). Zadanie: uzupełnij, kto jest wskazany w poszczególnych numerach na schemacie.
3. Po 3–4 minutach sprawdźcie odpowiedzi na forum (wyświetl lub rozrysuj schemat na tablicy lub odczytaj po kolei numery ze schematu. Możesz krótko skomentować: kto pełni jaką rolę.

Ćwiczenie 2 – Jakie sprawy trafiają do sądu? (7 minut)

1. Rozdaj grupom karty pracy z przykładami spraw oraz tabelą do uzupełnienia (**Karta pracy nr 2**).
2. Zadanie: przyporządkuj sprawy do odpowiednich kategorii
3. Podsumujcie wspólnie – pokaż poprawne rozwiązania i wskaż, w których sprawach biorą udział ławnicy.

Mini-wykład / pogadanka – Rola ławnika (8 minut)

Powiedz o swoich zadaniach w prostych słowach, odwołując się do własnego doświadczenia. Główne punkty:

- Ławnik to obywatel wybrany przez radę gminy.
- Bierze udział w rozprawach, zapoznaje się z aktami sprawy, słucha świadków, zadaje pytania.
- Ma równy głos z sędzią zawodowym przy naradach i głosowaniu nad wyrokiem. Nie może tylko przewodniczyć rozprawie.
- Reprezentuje zdrowy rozsądek i doświadczenie życiowe społeczeństwa. Nie musi mieć wykształcenia prawniczego, wystarczy, że ma polskie obywatelstwo, wykształcenie średnie, ma nieskazitelny charakter i w momencie kandydowania jest w wieku 30-70 lat.
- Nie dostaje wynagrodzenia, ale otrzymuje rekompensatę za poświęcony czas i zwrot kosztów dojazdu.

Dodaj swoją krótką osobistą historię:

- Jak trafiłeś do roli ławnika?
- Co najbardziej Cię zaskoczyło?
- Jaka była najciekawsza sprawa, w której orzekałeś/aś?

Ćwiczenie 3 – Porównanie: sędzia zawodowy a ławnik (7 minut)

Wspólnie z uczniami wypełnijcie tabelę, aby powtórzyć wiedzę przekazaną podczas mini-wykładu/pogadanki.

1. Rozdaj uczniom tabelę (**Karta pracy nr 3**).
2. Przechodź z uczniami przez kolejne pola tabeli, pytaj klasę o pomysły, co należy wpisać, a następnie udzielaj poprawne odpowiedzi.

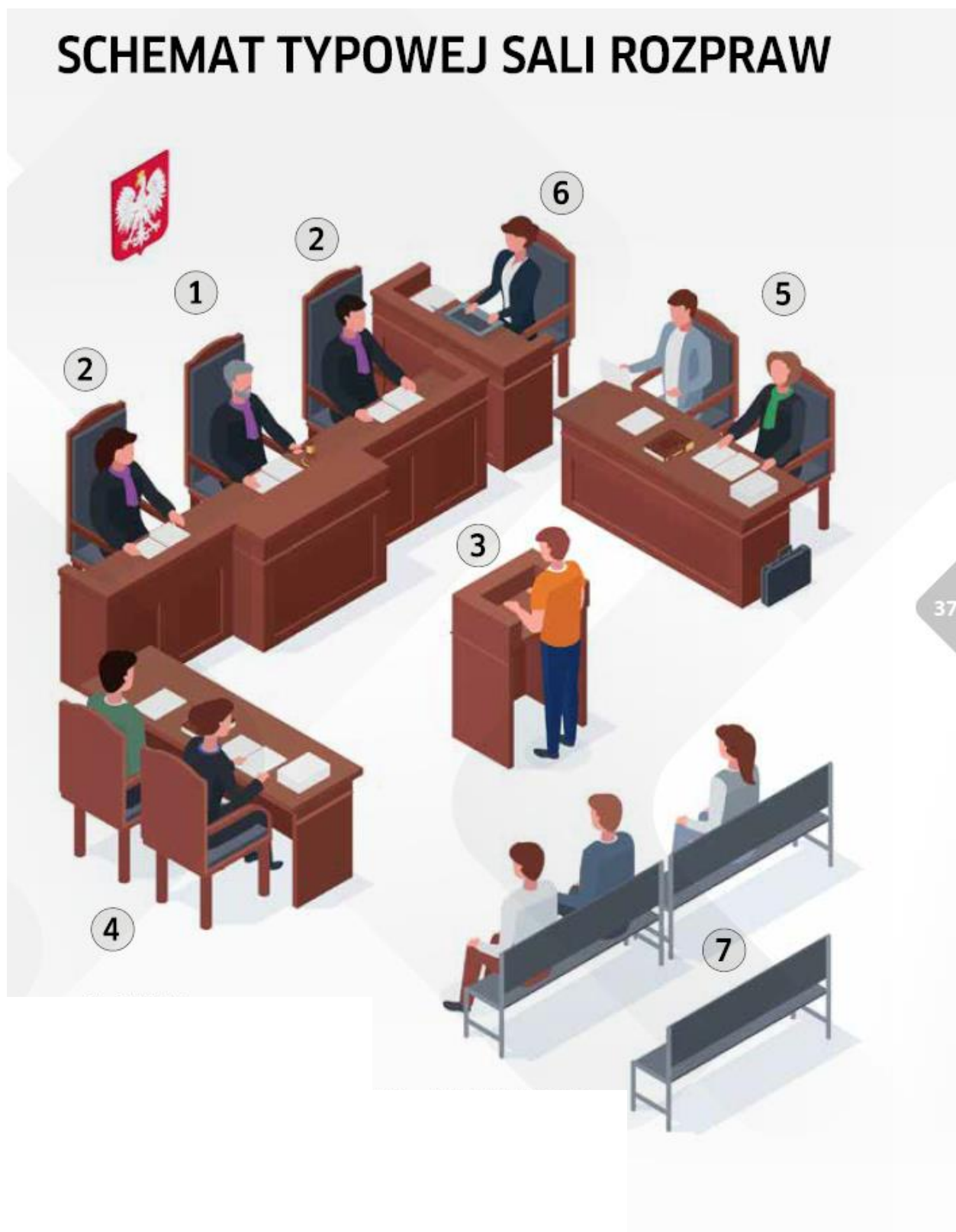
Podsumowanie i aktywizacja – 10 minut

1. Psychozabawa „Czy nadaję się na ławnika?”
 - Pokaż QR kod, który uczniowie skanują swoimi telefonami
 - Uczniowie wypełniają quiz i dowiadują się, jakie są pożądane cechy ławnika.
2. Na koniec pytanie otwarte:
 - „Jak myślicie, jakie są zalety i wady tego, że obywatele współdecydują w sądach?”

Materiały:

1. Karta pracy nr 1
2. Karta pracy nr 2
3. Karta pracy nr 3
4. QR kod do psychozabawy „Czy nadaję się na ławnika?”

SCHEMAT TYPOWEJ SALI ROZPRAW

SCHEMAT TYPOWEJ SALI ROZPRAW

- 1 SĘDZIA
- 2 ŁAWNICY • SĘDZIOWIE
- 3 ŚWIADEK • BIEGŁY
- 4 POWÓD • WNIOSKODAWCA • PEŁNOMOCNIK
- 5 POZWANY • UCZESTNIK • PEŁNOMOCNIK
- 6 PROTOKOLANT
- 7 PUBLICZNOŚĆ

Ćwiczenie 2 - Karta pracy nr 2

Sprawy do przyporządkowania:

- Kradzież w sklepie,
- Naruszenie dóbr osobistych w Internecie
- Sprawa o nieuzasadnione zwolnienie z pracy
- Skarga na skreślenie z listy studentów
- Przysposobienie (pot. adopcja)
- Rozwód
- Pobicie
- Prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu
- Odszkodowanie za wypadek
- Sprawa o zapłatę długu
- Mobbing
- Szpiegostwo
- Sprawy spadkowe
- Skarga na odmowę wydania pozwolenia na budowę
- Zgoda sądu na sprzedaż nieruchomości należącej do dziecka

Rodzaj spraw	Przykłady
Sprawy karne	
Sprawy cywilne	
Sprawy rodzinne	
Sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych	
Postępowanie administracyjne	

Ćwiczenie 2 - Karta pracy nr 2 – ODPOWIEDZI

Rodzaj spraw	Przykłady
Sprawy karne	<u>Kradzież w sklepie, pobicie, prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu, szpiegostwo</u>
Sprawy cywilne	Sprawa o zapłatę długu, odszkodowanie za wypadek, sprawy spadkowe, naruszenie dóbr osobistych w Internecie
Sprawy rodzinne	<u>Przysposobienie, rozwód</u> , zgoda sądu na sprzedaż nieruchomości należącej do dziecka
Sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych	<u>Sprawa o nieuzasadnione zwolnienie z pracy, mobbing</u>
Postępowanie administracyjne	Skarga na odmowę wydania pozwolenia na budowę, skarga na decyzję podatkową, skarga na skreślenie z listy studentów

Sprawy podkreślone linią ciągłą – sąd orzeka z udziałem ławników

Sprawy podkreślone linią przerywaną - ze względu na szczególną złożoność sprawy lub jej wagę sąd pierwszej instancji może postanowić o jej rozpoznaniu z udziałem ławników

Zwróć uwagę uczniów, że ławnicy orzekają tylko w pierwszej instancji!

Zapytaj uczniów, czy wiedzą, czym jest zasada dwuinstancyjności.

Ćwiczenie 3 - Karta pracy nr 3

	Ławnik	Sędzia
Jakie musi mieć wykształcenie?		
Jak jest powoływany lub wybierany?		
Czy może przewodniczyć rozprawie?		
Czy współdecyduje o wyroku? Jaką ma wagę jego/jej głos podczas narady i głosowania nad wyrokiem?		
W jakich sprawach może orzekać?		

Ćwiczenie 3 - Karta pracy nr 3 - ODPOWIEDZI

	Ławnik	Sędzia
Jakie musi mieć wykształcenie?	Minimum wykształcenie średnie lub średnie branżowe, nie musi kończyć prawa ani studiów, dodatkowa funkcja społeczna	wyższe prawnicze, zwykle aplikacja sędziowska, zdany egzamin sędziowski – to zawód tej osoby
Jak jest powoływany lub wybierany?	Wybierany przez Radę Gminy na czteroletnią kadencję	Powołany przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa
Czy może przewodniczyć rozprawie?	Nie może przewodniczyć rozprawie	Może przewodniczyć rozprawie
Czy współdecyduje o wyroku? Jaką ma wagę jego/jej głos podczas narady i głosowania nad wyrokiem?	Współdecyduje o wyroku, głos równy z sędzią	Współdecyduje o wyroku, głos równy z ławnikiem
W jakich sprawach może orzekać?	Orzeka tylko w części spraw i tylko w pierwszej instancji.	Orzeka we wszystkich sprawach

QR kod do psychozabawy „Czy nadaję się na ławnika?”

Czy nadajesz się na ławnika?

